

יוצא לאור על־ידי
צעירי־אגודת־חב"ד - המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף־יצחק אהרונוב

שיחת השבוע

יש חדש

מזכים בשופר

בראש־השנה יצאו אי"ה חסידי חב"ד לזכות יהודים במצווה הגדולה של תקיעת שופר. פעילות זו נעשית על־פי בקשתו הידועה של הרבי מליובאוויטש, שקרא לזכות את המוני בית־ישראל ב'מצוות היום'. חסידי חב"ד יבקרו אצל המאושפזים במרכזים הרפואיים, אנשי כוחות הביטחון, קשישים בבתי־אבות, עולים חדשים ואף אסירים בבתי־כלא, ויאפשרו להם לשמוע תקיעת שופר.

פדיון כפרות

מנהג ישראל לקיים לקראת יום־הכיפורים את מנהג הכפרות, ולתת את תמורתן לצדקה. בתי־חב"ד ברחבי הארץ מפיצים מעטפות מיוחדות לפדיון כפרות. זאת הזדמנות נאותה גם לקיים את מנהג הכפרות וגם לתת צדקה למוסדות העוסקים כל ימות השנה במעשי צדקה וחסד ובהפצת אור היהדות בדרכי נועם ובאהבת־ישראל. פריטים בבית־חב"ד המקומי.

עלוני כיפור וסוכות

צעירי־חב"ד הוציאו לאור השנה לקראת יום־הכיפורים עלון הסברה מיוחד, שמופץ ביותר ממאה וחמישים אלף עותקים. בעלון מוגש הסבר מקיף על היום הקדוש, דיניו ומנהגיו, בשפה בהירה ומתאימה לכול. כמרכז יצאו לאור עלון מיוחד לחג־הסוכות. להשיג בבתי־חב"ד.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
6:26	7:02	6:53	6:24
7:23	8:00	7:44	7:18
6:23	6:59	6:51	6:22
7:20	7:57	7:42	7:15

פדיון כפרות
לבית־חב"ד
*3770 מוקד חב"ד

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר־חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 973-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הכול מוכרע בראש־השנה

בימים הנוראים אנחנו יכולים לקבוע את גורלה של השנה החדשה. אנחנו בטוחים כי תפילותינו ייענו, ונראה את התגשמותן במהלך השנה הבאה

ילד מנסה את כוחו בתקיעת שופר. צילום: ישראל ברדוגו

בראש־השנה נקבעים אירועי השנה הבאה עלינו לטובה. ביימים האלה נכתב גורלו של כל אדם יחיד ונחתכים גם ענייני כל מדינה ומדינה. כך אנו אומרים בתפילת החג: "ועל המדינות בו ייאמר, איזו לחרב ואיזו לשלום, איזו לרעב ואיזו לשבע".

כל האירועים שחווינו במהלך השנה החולפת כבר נקבעו למעשה בימים הנוראים אשתקד. אילו הייתה ניתנת לנו האפשרות

להציץ ב'ספרים' של מעלה, היינו רואים שם כבר לפני שנה כי יהיו תהפוכות בתוניסיה, בלוב ובמצרים; כי יהיו מהומות ואירועים קשים בסוריה ובתימן; כי רעידת־אדמה קשה תפגע בִּיפן.

כוחן של התפילות

זה כוחם המיוחד של הימים האלה, שבהם אנחנו יכולים לקבוע את גורלה של השנה החדשה. בתפילות הימים הנוראים אנחנו מבקשים: "תן כבוד ה' לעמך... שמחה לארצך וששון לעירך". אנחנו מתפללים לביעור הרוע והרשע: "והרְשָׁעָה כולה בעשן תכלה, כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ".

מול ארון־הקודש הפתוח נבקש בתפילת 'אבינו מלכנו': "בטל מחשבות שונאינו. הפר עצת אויבינו. סתום פיות מסטיננו ומקטריגנו. הרם קרן ישראל עמך. כלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית מבני בריתך".

אנחנו מאמינים ובטוחים כי תפילותינו ייענו, ונראה את התגשמותן במהלך השנה הבאה. ובעיקר אנחנו מייחלים למילוי התפילה הגדולה - "צמיחת קרן לדוד עבדך, ועריכת נר לבן־ישי משיחך"; שנזכה כי השנה הבאה לקראתנו תהיה שנת הגאולה האמיתית והשלמה על־ידי משיח־צדקנו.

מהלכים של ראשי מדינות

תפילות הימים הנוראים משקפות את הרובד הנסתר של אירועים ומהלכים. פעמים נדמה לנו כי אנחנו מנהלים את הדברים, ובידינו בלבד לקבוע מה יהיה. מתברר שאמנם יש חשיבות רבה ליוזמה אנושית ולפעילות של בני־האדם, אבל מוקדי ההכרעה האמיתיים אינם מצויים כאן אלא למעלה. אנחנו צריכים לפעול ולהשתדל, אבל הקב"ה הוא הקובע אם נראה הצלחה במעשי דינו.

הדברים נכונים לכל אדם, ועל־אחת־כמה־זוכמה למהלכיהם של ראשי מדינות. "לב מלך ביד ה', על כל אשר יחפוץ יִטְנו", נאמר בספר משלי. אומרים על כך חז"ל: "זכה העולם, הקב"ה מטה ליבו לגזרות טובות... וכל גזרה שיוצאה מפיו אינה יוצאה מלכתחילה אלא מלפני הקב"ה".

פרשנים ומומחים מנסים להעריך מדוע שינה נשיא ארה"ב את עמדתו כלפי ישראל, והפתיע בנאום אוהד וידידותי כל־כך. כל ההסברים

שנה טובה ומתוקה, שנת הגאולה האמיתית והשלמה

הכרה של הבריאה כולה

לקב"ה, ואז נעשה "ה' מלך גאות לבש... תיכון תבל בלי תימוט". בכך קיבלה הבריאה תוקף ושלמות.

יום ההכרה

זו הנקודה המרכזית של ראשי השנה - הכרת בורא העולם ל"מלך ישראל" ו"מלך על כל הארץ". הכרתה זו נעשית על-ידי שכל יהודי מקבל עליו את מלכותו של הקב"ה ברצון, עם עול מצוותיו של המלך.

יהודי אינו יכול להסתפק בהכרה שעם ישראל יודע שיש בורא לעולם, אלא התכלית היא שכל האנושות כולה, ואפילו שאר פרטי הבריאה, ובכלל זה הטבע, יכירו שבורא העולם הוא "מלך על כל הארץ". זאת עושה יהודי על-ידי שהוא עצמו מתנהג כמי שמכיר במלכותו של הבורא על העולם, והוא מראה דוגמה חיה לכל הסובבים אותו. על-ידי כך נזכה כולנו להכרת המלאה של "והיה ה' למלך על כל הארץ", "והייתה לה' המלוכה".

(התועודות תשמ"ו, כרך ד, עמ' 390)

השבת מזכירה אפוא את יציאת מצרים.

החג היוצא מן הכלל הוא ראשי השנה. יום זה איננו קשור באירוע ייחודי לעם ישראל, אלא בבריאת העולם כולו. ביום זה נברא אדם הראשון, שממנו נוצרה האנושות כולה, ובכלל זה אומות העולם.

תכלית הבריאה

זה עיקר עניינו של ראשי השנה, שבו תלויה הבריאה כולה. וכמו שהיה בראשי השנה הראשון, יום בריאת האדם. על יום זה נאמר: "זה היום תחילת מעשיך", אף שהוא היום השישי לבריאה, ולא תחילת מעשי הבריאה. אלא ש"תחילת מעשיך" מבטא את תכלית מעשי הבריאה. כל הברואים שנבראו קודם לכן נועדו לשרת את האדם, ואם כן הבריאה הממשית החלה ביום השישי.

הבריאה כולה השיגה את שלמותה כאשר אדם הראשון הכריז וקרא, באותו יום שבו נברא: "בואו נשתחוה ונכרעה, נברכה לפני ה' עוֹשֵׁנו". בעקבותיו השתחוותה הבריאה כולה

ראשי השנה שונה מכל חגי ישראל האחרים. כל המועדים קשורים באירועים משמעותיים בדברי ימי עם ישראל, הן אירועים ניסיים, שלמעלה מדרך הטבע, הן התרחשויות טבעיות.

חגי הפסח מציין את יציאת מצרים. חגי השבועות הוא יום מתן התורה. חגי הסוכות נועד להזכיר לנו "כי בסוכות (הם ענני הכבוד) הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים". יום הכיפורים הוא היום שבו ניתנו הלוחות השניים והקב"ה אמר למשה: "סלחתי כדברך". לכן זה יום של קבלת התשובה.

יוצא מן הכלל

אפילו השבת, שהיא "זכר למעשה בראשית", זכר לשבת הראשונה של ימי הבריאה, היא גם "זכר ליציאת מצרים". כך נאמר בתורה: "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים, ויוציאך ה' אלוקיך משם... על-כן ציווה ה' אלוקיך לעשות את יום השבת". כאשר בני ישראל היו עבדים במצרים הם עבדו בפרך כל השבוע. מנוחת

אמרת השבוע

תקיעה אחת

בקהילה אחת לא היה רב שיוכל לעורר את לב הציבור קודם תקיעת שופר. ביקשו מזקן אחד, ירא-שמים, שיעלה ויאמר כמה מילים.

עלה הזקן ואמר: "מצוות תקיעת שופר נאמרה בתורה בארבע מילים - 'יום תרועה יהיה לכם'. מפשטות הלשון דיי בתקיעה אחת, ובכל זאת עם ישראל אינו מסתפק בכך אלא אנו תוקעים 'תקיעה, שברים, תרועה תקיעה', עד שבפועל תוקעים 'מאה קולות' בראשי השנה".

נשא הזקן את ידיו למרום וקרא: "ריבוננו של-עולם, אתה כתבת לנו ארבע מילים, ואנו תוקעים 'מאה קולות', ואילו ממך אנחנו מבקשים ומתחננים זה כאלפיים שנה: 'תקע בשופר גדול לחירותנו'. אנא, תקע לנו את התקיעה האחת הזאת!".

פתגם חסידי

"שליח הציבור בראשי השנה צריך להרגיש שהוא מייצג גם את היהודים שאינם נמצאים בבית הכנסת, ולא את החיים בלבד, אלא גם את מי שכבר נפטרו" (רבי מנחם מענדל מקוצק)

ראשי השנה | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

שיברון לב

רבי אלימלך מליז'נסק היה יושב ודואג בערב ראשי השנה ואומר: באילו פנים אבוא לפני המקום ביום הדין, הלוא הרבה עברות עברתי! והיה מפרט ומונה את 'חטאיו' בפרוטרוט, כדרכו בקודש. בסוף אמר: אם-כן, שיברון ליבי הוא שיעמוד לי.

עבודת ערב ראשי השנה

בערב ראשי השנה צריך כל היום לומר תהילים, לעשות תשובה על הדברים הלא טובים שנעשו במשך השנה, כדי שלקראת תפילת ערבית של ראשי השנה כבר יהיה האדם זך ונקי מכל ההרגלים הלא טובים של השנה שעברה.

(הרבי הרש"ב מליובאוויטש)

מה באמת דחוף

חסיד אחד בא אל השפת אמת בימים שבין כסה לעשור, לשאול מפיו עצה בענייני מסחר. החסיד אמר שהעניין דחוף וחשוב. אמר לו השפת אמת: בימים אלה שום דבר אינו דחוף וחשוב חוץ מהתשובה.

חכמה לפתוח

הגמרא (ראשי השנה כט) אומרת: "תקיעת שופר חכמה ואינה מלאכה". בתקיעת שופר העיקר אינו מלאכת התקיעה, אלא החכמה לפתוח את

שערי הלבבות ולעורר את השומעים לתשובה.

(רבי בונם מפשיסחה)

אנשי בלימה

"תולה ארץ על בלימה" (מתוך התפילה). קיום העולם הזה הוא על 'בלימה', על בני אדם פשוטים ותמימים, שהם בבחינת 'בלימה', ואינם נחשבים בעיניהם.

(עיטורי תורה)

כוונת התקיעות

קודם התקיעות היה רבי משה מקוברין מתייצב ליד השולחן ומודיע לקהל המתפללים: יהודים קדושים, בשעה הקדושה הזאת אל יסתמך איש אחד מכם עליי. יחשוב כל אחד ואחד מכם על עצמו.

אנחה של תשובה

הרבי המהר"ש מליובאוויטש אמר: כשיהודי נאנח או בוכה בראשי השנה על שלא טוב בגשמיות, בבריאות או בפרנסה, זוהי תשובה בדרגה עליונה.

להוסיף מדי שנה בשנה

בכל שנה ושנה בראשי השנה צריך האדם לקבל עליו להוסיף בשלושת הדברים האלה: הידור במצוות עשה, זהירות ממצוות לא-תעשה, ותוספת הנהגה טובה.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

משפט בחלום

דממה השתררה באולם הישיבה. רק בכיו החנוק של הבחור נשמע. דמעות חמות ניגרו על לחייו והוא התקשה להירגע.

חבריו ניסו לשחזר את אשר אירע: זה עתה ישבו סביב השולחן, באווירה הנעימה של חנוכה, לאחר הדלקת הנרות, והשתעשעו במשחק קלפים. לפתע נכנס לאולם הרבי, רבי יקותיאל יהודה טייטלבוים, בעל "ייטב לב" מסיגט. הוא קרא לאותו בחור הצייד, לחש באוזנו כמה מילים, ופתאום פרץ הבחור בבכי מר.

מה פשר בכיו ומה אמר לו הרבי? החברים ניסו לדלות מפיו פרטים, אך הוא נצר את לשונו וכבש את סודו שנים רבות. רק ערב מלחמת העולם השנייה סיפר את סיפורו (באוזני הרב יחזקאל פרידמן). וזה הסיפור:

בישיבה שלמד בה הייתה קרן צדקה ששימשה לקניית בגדים לבחורים עניים. בכל ערב ראשיהשנה היו בחורי הישיבה מבקרים בבתי בעלי הבתים בעיר ומתרימים אותם לטובת הקרן. גם הבחור הזה קיבל רשימת כתובות ויצא לדרך.

כל היום כיתת רגליים, עבר מבית לבית, ומאמצי הוכתרו בהצלחה. בעליהבתים תרמו בעין יפה. ההצלחה דרבנה אותו להמשיך עוד, והוא סיים את מלאכת ההתרמה רק בשעה מאוחרת, סמוך לחג ממש. הוא לא הספיק לאכול דבר באותו יום, והרעב הציק לו מאוד.

בסיגט היו הבחורים אוכלים את ארוחותיהם אצל בעליבתים קבועים. הבחור הזה היה רגיל לאכול בבית הגביר ר' קלמן כהנא, אשר החזיק ביתכנסת משלו. הלך הבחור לאותו ביתכנסת והמתין לתחילת התפילה.

כיתות הרגליים במשך כל היום עיין אותו מאוד. כשהתיישב בביתכנסת חש שעניינו נעצמות. הוא הניח את ראשו על השולחן ונרדם.

הוא חלם חלום ובו מצא את עצמו ניצב לפני ביתדין של מעלה. כל חייו עוברים לפניו. חבילותחבילות של מעשים טובים מוצגים לפני ביתדין, מנסים להכריע את הכף, אך המצב מר. המעשים הטובים תמו, ואילו מלאכי החבלה מוסיפים להביא עוד ועוד משלהם. באימה הוא ממתין להכרעה. והנה בית הדין פוסק כי באותה שנה יחזיר את נשמתו ליצר!

בחלום הרגיש הבחור כי הוא עומד להתעלף. פתאום התייצב לצידו רבו הקדוש, הייטב לב" מסיגט. הוא קרא אל ביתדין: "הלא בחור צעיר הוא, ומה הספיק לעשות בחייו? אנה השאירוהו בחיים, ואני אהיה אחראי לו..."

בעודו אומר את הדברים תפס את הבחור בדש בגדו ומשך אותו אליו. נעשה רעש בשמים. דבריו של הרבי

התקבלו וכרוז יצא כי יזכה לאריכות ימים.

באותו רגע התעורר הבחור. נרגש ומותש מהחלום הנורא הרים את ראשו ונדהם לגלות כי ביתכנסת ריק לגמרי. התברר לו שהתפילה כבר הסתיימה, וכי לא הרגיש בתחילתה ובסיומה.

הוא התפלל ביחידות, בלב שבור

על שהחמיץ את תפילת ראשיהשנה בציבור. כשסיים להתפלל הלך לבית הגביר כהנא. למרבה אכזבתו התברר לו כי הסעודה כבר נסתיימה. "בוודאי הלך בעליהבית עם אורחיו אל בית מדרשו של הרבי", הרהר.

הלך הבחור לבית המדרש, ומצא את הרבי בעיצומה של עריכת השולחן. הוא נעמד בקצה השולחן והביט בנעשה, תוהה מניין ישיג עכשיו יין לקידוש וחלות לסעודת החג.

פתאום פנה הרבי אל שמשו והורה לו למלא גביע יין ולהביא שתי חלות, ולמוסרם לבחור העומד בקצה השולחן. ברגע זה היה ברור לו כי הרבי יודע על החלום ועל כל מה שעבר עליו. הוא קידש על היין ואכל ממה שהוגש לו.

הגיעו עשרת ימי תשובה. כמנהג חסידים עבר הבחור לפני הרבי, ומסר לו את הקוויטל (פתק בקשת הברכה). הוא ציפה כי הרבי יאמר לו דברימה הקשור בחלום המסעיר. לאכזבתו, הרבי לא אמר דבר הקשור לחלום.

לפתע עבר הרהור במוחו: אולי החלום אין בו ממש? אולי הרבי שלח לו יין וחלות רק משום שהבחין כי בא מאוחר וכי הוא רעב?...

המחשבה הזאת השתרשה והתחזקה בליבו. כשבאו הימים שלפני חגי הסוכות החליט 'לנסות' את הרבי שוב. הוא עשה מאמצים להימנות עם הבחורים הבונים את סוכתו של הרבי. "אם החלום אמיתי, ודאי אזכה להתייחסות כלשהי מהרבי בשעות שבהן אעסוק בבניית הסוכה, בנוכחותו", אמר בליבו.

אך גם עתה לא זכה לשום תגובה חריגה. הרבי לא דיבר איתו בדרך שונה מדיבורו לבחורים האחרים, ואף זאת רק בדברים הקשורים לבניית הסוכה. "אס'כן", סיכם הבחור, "כל עניין החלום אינו אמת. עתה אוכל להיות רגוע יותר."

חלפו החגים והבחור לא שינה דבר מדרכיו הקודמות. אם אין ממש בחלום, אין צורך מיוחד להשתפר ולתקן את המעשים, סבר. עד שהגיעו ימי החנוכה.

זה היה באותו ערב שבו ישב הבחור עם חבריו ושיחק בקלפים. הרבי נכנס לבית המדרש, קרא לבחור הצייד ולחש באוזנו: "כדי לשם כך קיבלתי עליי את האחריות לך? התחייבתי לשמור עליך שתלמד ולא תבטל את זמנך; ואתה משחק ומבלה את הזמן בהבלים..."

"עתה תוכל להבין מדוע פרצתי בבכי מר", סיים האיש את סיפורו.

לומדים גאולה

החזרת ה'אובדים' וה'נידחים'

הנביא ישעיה מתאר את ההתקבצות של נידחי ישראל בעקבות התקיעה ב'שופר גדול': "והיה ביום ההוא ייתקע בשופר גדול, ובאו האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים, והשתחו לה' בהר הקודש בירושלים" (ישעיה כז,ג).

המפרשים מסבירים כי התקיעה כאן היא דימוי ומשל. הרד"ק מפרש: "ייתקע בשופר גדול - כך יתקבצו, כאילו היה נתקע בשופר גדול להשמיע הקול בכל העולם, כמו שאמר גם כן: 'וה' אלוקים בשופר יתקע'. כך יבואו מכל פאה, כאילו תקעו להם בשופר". 'מצודת דוד' מבאר: "הוא עניין משל, לומר, כולם יתקבצו ויבואו כאילו תקעו בשופר גדול להשמיע הקול בכל העולם להתקבץ ולבוא".

בלי הגבלות

למה השופר הזה נקרא 'שופר גדול'? מסביר הזוהר (חלק ג, דף רס"ב), שהכוונה לדרגה רוחנית גבוהה ועליונה: "מה לנו אם הוא גדול או קטן? אלא אותו שופר עליון שבו יוצאים העבדים לחירות תדיר, והוא היובל, יובל עליון וגדול הוא".

בתורת החסידות מוסבר (לקוטי תורה דברים ס"א, התועודיות תשמ"ו) כך א, עמ' 25) שהשופר בכלל מבטא גילוי אלוקי עליון, גילוי העונג הפנימי, שהוא למעלה מגדרי השתלשלות העולמות העליונים. אלא שיש שופר רגיל, והוא גילוי שעובר בעד מערך העולמות העליונים, ויש התגלות של 'שופר גדול', "שכמו שהיא בשורשה למעלה מעלה מסדר השתלשלות, באופן כזה היא נמשכת למטה, בלי כל הגבלות, ולכן היא פועלת גם על האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים, שגם הם יצאו מהגלות וישתחו לה' בהר הקודש בירושלים".

השפעות העוני והעושר

הפסוק מדבר על שני סוגים של יהודים שאותם יעורר ה'שופר גדול' - "אובדים בארץ אשור", ו'נידחים בארץ מצרים'. מסבירים המפרשים: "לאותן שגלו למרחוק, לאשור - קורא אובדים; לאותן שגלו מקרוב, למצרים - קורא נידחים" (פירוש מהר"י קרא). רש"י מפרש שה'אובדים' הם הרחוקים יותר, שכבר כמעט נשכחו: "לפי שנפוצו בארץ רחוקה, לפנין מן הנהר סמבטיון, קראם אובדים". והרד"ק מפרש: "האובדים הם השבטים שהוגלו מעבר הנהר, שהיגלם שם מלך אשור, והוא בארץ אשור, היו שם כאילו אבודים, שלא יצאו עוד משם". המלבי"ם אומר: "קרא אותם שבארץ אשור אובדים, כי נשכח מקומם ומציאותם עד קץ; ואתם שבארץ מצרים הם רק נידחים".

תורת החסידות מסבירה ששני הסוגים - 'אובדים בארץ אשור' ו'נידחים בארץ מצרים' - מייצגים את שתי הסיבות הגורמות לאדם להתרחק מהקב"ה - עושר ועוני. 'אשור' הוא מלשון אושר ותענוג. 'האובדים בארץ אשור' הם יהודים ששקעו בתענוגי העולם, ומשום כך התגשמו והתרחקו מהקב"ה, בבחינת "וישמן ישורון ויבעט". לעומת זה, 'מצרים' מייצגת מְצָרִים ומגבלות, קשיים ומצוקות. "הנידחים בארץ מצרים" הם יהודים הסובלים צרות ומצוקות, ומשום כך אין מוחם וליבם פנויים לעבודת ה', כמו שנאמר על בניישראל במצרים: "לא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה".

וכדי להעיר את שני הסוגים האלה ולהחזירם לעבודת ה' יש צורך ב'שופר גדול' - גילוי אלוקי עצום, שלמעלה מגדרי השתלשלות העולמות: "בגאולה העתידה יצאו כל ישראל מהגלות, ואף אחד לא יישאר בגלות חסושולו. כי כמו שביציאת מצרים לא נשאר אף יהודי בגלות, כן יהיה גם בגאולה העתידה עלידי משיח צדקנו... שכל אחד ואחד מישראל יצא מהגלות, גם האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים".

אלו ואלו בשירה משוררים

כששרו לפניו את הניגון 'חמול על מעשיך', הגיב בהתפעלות ושאל מי הלחין את הניגון. החסידים השיבו שזה ניגון ישן והבטיחו לברר את מקורו.

עוד באותו היום שאלו זאת אצל האדמו"ר בעל 'אמרי חיים', והוא השיב שאת הניגון הלחין בעל 'אהבת שלום', האדמו"ר הראשון לחסידות ויז'ניץ. כשסיפרו זאת השניים לגאון מבריסק, הגיב: "ידעתי שהשיר הזה מגיע ממקור של קדושה עליונה".

אחד מרגעי השיא בראשי השנה בבית המדרש של חסידות ויז'ניץ הוא בקטע 'חמול על מעשיך'. סמוך לארון הקודש עומדים כחמישה עשר חסידים, חברי מקהלת החסידות, המכונים 'המשוררים'. הם מובילים את השירה, עם המנצח החסידי הרב אשר פולק. המעמד הזה, בשעה ששרים את הניגון הקדוש, שעובר מדור לדור, מרטיט את הלבבות. גם בתפילת נעילה ביום הכיפורים החסידים שרים את הניגון בבכיות עצומות.

את המקהלה החסידית הקים האדמו"ר הנוכחי שליט"א. "הרבי, שהיה שר הרבה בעצמו, קרא לפני ארבעים שנה למחין הוותיק הרב בנימין הרטמן, וביקש ממנו להקים מקהלה מאברכי החסידות", מספר הרב ברוך פולק, אחד מאברכי 'המשוררים' ובנו של מנצח המקהלה. "המטרה הייתה ללמד ניגונים חדשים ובעיקר לשמר את הניגונים העתיקים. לימים התבטא הרבי, 'אתם עוזרים לי לנהל את הטיש והתפילות'". כשחלה הרב הרטמן הועבר השרביט לרב פולק.

'חיל המוזיקה'

'המשוררים' מופיעים בדרך כלל בתפילות בשבתות ובמועדים, וגם ב'טישים' של החסידות. "השירה היא חלק בלתי נפרד מחסידות ויז'ניץ", מסביר הרב פולק. "שני האדמו"רים הקודמים, בעל 'אהבת ישראל', ובנו, בעל 'אמרי חיים', הפכו את הגנינה לחלק עיקרי מהתפילה. 'האמרי חיים' היה בעל חוש גינה מיוחד במינו. כשהיה שומע חסיד המזייף מעט בניגון עתיק, היה מבקש ממנו להפסיק לשיר. זה פשוט היה מפריע לו".

ויז'ניץ נהפכה ברבות השנים לאחת החסידויות שמחיות את המוזיקה החסידית השורשית, הממשיכה את מורשת הניגונים החסידיים המקוריים. בעשרות השנים האחרונות הולחנו בחסידות מאות ניגוני דבקות, לצד ניגוני שמחה. הניגונים מצטרפים למאגר של אלפי ניגונים הקיימים בחסידות מדוריי דורות. "בעל 'אמרי

הגאון הרגיש

מאחורי הניגון 'חמול על מעשיך' מסתתר סיפור מיוחד. שני חסידים ויז'ניץ נהגו לבקר את הגאון מבריסק, רבי יצחק זאב סולובייצ'יק, בימים שלפני פטירתו. שעות היו השניים שרים לפני ניגונים חסידיים עתיקים.

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

מלאכות לקראת שבת

שאלה: האם מותר להדיח כלים ולנקות את הבית ביום השני של ראשי השנה לקראת שבת?

תשובה: בערב החג אנו עושים 'עירוב תבשילין' כדי לאפשר לנו לעשות דברים בשבת לצורך החג. אנו אומרים בו (בתרגום מארמית): "בזה יהיה מותר לנו לאפות, ולבשל, ולהטמין, ולהדליק נר, ולתקן, ולעשות כל צרכינו מיום טוב לשבת". אולם מתברר שיש דברים השנויים במחלוקת.

הר"ן סבור (וכן פסקו הרמ"א ואדמו"ר הזקן) שמוותר לעשות בחג בעבור השבת רק דברים שהם צורכי סעודת שבת, כגון הדחת כלים (בדרך המותרת), חימום האוכל ועריכת השולחן, אבל לא הכנות אחרות, כמו למשל הכנת ספרי התורה לקריאה של שבת.

מקהלת 'המשוררים'. מימין: הרב אשר פולק

חיים' התבטא פעם ואמר שוויז'ניץ היא 'חיל המוזיקה' של הקב"ה", מספר הרב פולק.

תהליך ההלחנה

וכך נעשית הלחנת הניגונים, לדברי הרב פולק: "אם אחד החסידים או אחד מחברי המקהלה מחבר לחן, הוא פונה אל אבי. אם הלחן מצריך שינויים, הוא מעביר אותו לעיבוד מקצועי. אחרי הליטוש הסופי נכנסים אל הרבי ומשמיעים את הניגון. לעיתים הרבי מעיר הערות. במועד הקרוב 'המשוררים' משמיעים את הניגון לאלפי החסידים, וההתלהבות מורגשת היטב".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח

על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים לציון לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

לפי דעה זו אין לסדר את הבית (כשהדבר אינו נחוץ כלל להיות), להביא סידורים לבית הכנסת, ולהכין את המקווה לשבת. אולם אם יש איזו הנאה מפעולה זאת ביום טוב עצמו, כגון שמשמשים במקום המסודר (או קוראים בסידור) עוד היום, מותר לעשות זאת.

לעומת זה, רבים נוהגים (שלא כדעה זו, אלא) להקל בזה לגמרי, ולימדו על כך זכות: (א) יש הסבורים שכל המלאכות המותרות ביום טוב לצורך עצמו הותרו עלידי עירוב תבשילין, אף שאינן צורכי סעודה. (ב) דברים האסורים משום טרחה והכנה, ולא משום מלאכה, מותרים לדעת רבי עקיבא איגר להכנה ביום טוב לשבת גם בלי 'עירוב תבשילין'. אחרים מתירים זאת על-פי הירושלמי ש"מציעין המיטה מיום טוב לשבת".

מקורות: ירושלמי ביצה פ"ב ה"א. ר"ן ביצה ט"א ד"ה ת"ר. דרכי משה והגהת הרמ"א בשו"ע, מג"א, משנ"ב וכף החיים סי' תקכח. שו"ע אדמו"ר הזקן סי' תקג ס"ג. פסקי תשובות סי' תקכ"ח ס"ק ג, ושי"ש. ש"ש כהלכתא פ"ב הע' מא, ושי"ש. וראה המשך תרס"ו עמ' שפז.

חדש: שולחן חג

לכל חגי ישראל ומועדי

מגוון שיחות לכל חג, מעובדות על-פי אוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020

